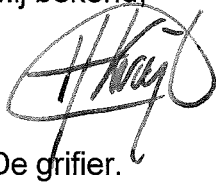


“Bestemmingsplan archeologie gemeente Katwijk”

Voorontwerp : 20 januari 2009
Ontwerp : 21 augustus 2009
Vaststelling gemeenteraad : 29 oktober 2009
Onherroepelijk : 11 januari 2010

Vastgesteld door de raad van de gemeente Katwijk bij besluit van 29 oktober 2009,

Mij bekend,



De griffler.

INHOUDSOPGAVE TOELICHTING	
TOELICHTING	3
hoofdstuk 1 INLEIDING	1
1.1 – Aanleiding	1
1.2 – Toelichting op de regels en de plankaart	2
hoofdstuk 2 WETTELIJK KADER	5
2.1 – De Wet op de Archeologische Monumentenzorg	5
2.2 – De AMZ-cyclus	5
hoofdstuk 3 ECONOMISCHE UITVOERBAARHEID	7
3.1 – Kosten archeologisch onderzoek	8
3.2 – Planschade	8
hoofdstuk 4 INSPRAAK EN OVERLEG	8
4.1 – Reacties en inspraak	8
4.2 – Communicatie met maatschappelijke organisaties en burgers	10

TOELICHTING

HOOFDSTUK 1 INLEIDING

1.1 – Aanleiding

Vanwege een wijziging van de Monumentenwet 1988 bestaat sinds 1 september 2007 de landelijke plicht tot het meewegen van archeologische waarden en verwachtingen binnen bestemmingsplannen. Om duidelijkheid te verkrijgen omtrent de mate van archeologische verwachtingen en bekende waarden binnen het grondgebied van de gemeente Katwijk is in 2007 in opdracht van de gemeente een Archeologische Verwachtings- en Beleidsadvieskaart vervaardigd. Uit deze kaart blijkt dat de gemeente Katwijk over een zeer omvangrijk gebied met middelhoge tot hoge archeologische verwachtingen beschikt. Binnen de Gemeente Katwijk moet daarom rekening worden gehouden met een regelmatige verplichting van archeologisch onderzoek of planinpassing van behoudenswaardige archeologie. De verwachtings- en beleidsadvieskaart verschaft redelijke houvast met betrekking tot waar en in welke mate archeologische waarden te verwachten zijn binnen de gemeente. Helemaal waterdicht zijn deze kaarten echter niet. Archeologie blijft in bepaalde mate onvoorspelbaar. In sommige gevallen zullen beslissingen over eventueel te ondernemen archeologisch onderzoek zeer snel moeten worden genomen. Bij het ontwikkelen van ruimtelijke inrichtingsplannen moet daarom standaard rekening worden gehouden met archeologische verwachtingen om het risico op vernietiging van archeologie zo vroeg mogelijk te ondervangen. Met andere woorden het is zaak zo snel mogelijk archeologische verwachtingsbeelden om te zetten in concreet gelokaliseerde archeologische waarden.

Belangrijk uitgangspunt van het Verdrag van Malta en de Wet op de Archeologische Monumentenzorg is dat archeologisch erfgoed zoveel mogelijk in de bodem (in-situ) bewaard moet blijven. Indien in-situ bescherming niet mogelijk is met behulp van planaanpassingen moet de informatie door middel van opgravingen worden veiliggesteld, ook wel "behoud ex-situ". Bij het ontwikkelen van ruimtelijk beleid moet het belang van archeologische waarden daarom al vroeg onderdeel zijn van de besluitvorming. De cyclus van de Archeologische Monumentenzorg (kortweg AMZ-cyclus) beschrijft het traject om van kartering tot waardering van archeologische waarden te komen. Het is zaak dat archeologische waarden vroeg in het bestemmingsplantraject of aanvraagtraject voor vergunningen worden meegewogen omdat binnen dat kader de AMZ-cyclus moet worden voltooid. Dit voorkomt verlies aan kwaliteitswaarborg ten aanzien van de archeologische waarden en vertraging en schade voor de initiatiefnemers van bouwprojecten. Daartoe is het nodig de toetsing en omgang met archeologische waarden en verwachtingen in de vorm van een protocol en regels in bestemmingsplannen, op basis van de Archeologische Verwachtings- en Beleidsadvieskaart, binnen de gemeente Katwijk op te nemen. Ten aanzien van nieuwe en te herziene bestemmingsplannen worden het archeologische protocol en de regels voor bestemmingsplannen, bouw-, aanleg- en sloopvergunningen al opgenomen. Zoals besloten met de aanneming van de Beleidsnota Archeologie 'Nieuwe Aandacht voor Oude Zaken' door de gemeenteraad van Katwijk op 20 december 2007.

Met betrekking tot bestemmingsplannen die nog niet in aanmerking komen voor een herziening op redelijke termijn geldt dat slechts een klein deel van deze bestemmingsplannen voorzien is van een archeologische paragraaf waarin archeologische waarden en verwachtingen worden gewogen. Wettelijk gezien kunnen in vergunningen binnen een gebied waarvoor een bestemmingsplan zonder archeologie paragraaf geldt geen archeologische voorwaarden worden opgenomen. Hoewel de wettelijke plicht tot opname van een archeologische paragraaf slechts bestaat voor nieuwe en te herziene bestemmingsplannen is het beleidsmatig en vergunningstechnisch gezien wenselijk alle binnen de gemeente vigerende bestemmingsplannen van een archeologische paragraaf te voorzien. Ook kan hiermee worden voorkomen dat vergunningaanvragers de ene keer wel en een andere keer

niet in aanraking komen met archeologische regels omdat de aan- of afwezigheid van een archeologische paragraaf per bestemmingsplan kan verschillen.

Een paraplubestemmingsplan kan hierin voorzien door het archeologisch protocol en de regels van toepassing te laten worden op alle al geldende bestemmingsplannen binnen de gemeente Katwijk. Een volledig overzicht van de binnen de gemeente Katwijk geldende bestemmingsplannen waarin nog geen archeologische inventarisatie en regels zijn opgenomen is te vinden in Bijlage 1.

1.2 – Toelichting op de regels en de plankaart

Archeologische Monumenten

Er bestaan drie soorten archeologische monumenten, 'beschermde rijksmonumenten', 'beschermde gemeentelijke monumenten' en 'monumentale archeologische terreinen'. Het Rijk verzorgt de bewaking over de beschermde archeologische monumenten, eigenlijk dus archeologische rijksmonumenten. Indien de gemeente aan een archeologisch waardevol terrein een beschermingsstatus heeft toegekend is er sprake van een gemeentelijk monument. De gemeente Katwijk is nog niet in het bezit van gemeentelijke archeologische monumenten.

Net als voor monumentale gebouwen bestaat voor de archeologische rijksmonumenten een vergunningprocedure. Met betrekking tot terreinen die archeologische rijksmonument zijn moet voor werkzaamheden en activiteiten die bodemverstoringen tot gevolg kunnen hebben een monumentenvergunning worden aangevraagd. De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) is belast met de bewaking van rijksmonumenten. Het rijk streeft er naar deze rijksmonumenten in te laten passen in plangebieden door ze vrij van bebouwing te laten en ze anders in te richten, bijvoorbeeld in de vorm van een park. De Archeologische Rijksmonumenten worden voortaan in bestemmingsplannen opgenomen als gebied met de dubbelbestemming 'Waarde – Beschermd Archeologisch Monument (Rijksmonument) (WR-AM).

Archeologisch monumentale terreinen worden bewaakt door de provincie. Dit zijn terreinen waarvan de archeologische waarde al duidelijk is geworden aan de hand van eerder gedaan archeologisch onderzoek. Officieel zijn terreinen met een archeologische monumentenstatus niet beschermd, maar dat wil slechts zeggen dat er geen monumentenvergunning vereist is. De provincie bewaakt deze terreinen door ze uit te roepen als attentiegebied of ze te beschermen binnen de besluitvormingprocedures in het kader van de ruimtelijke ordening. Het liefst ziet de provincie deze terreinen behouden, bijvoorbeeld door te eisen dat in het geval van bebouwing een bouwmethode wordt gebruikt waarbij geen bodemverstoringen plaatsvinden. In sommige gevallen mag op een archeologisch terrein met monumentale status worden opgegraven, maar alleen onder strenge kwaliteitseisen en onderzoeksvoorwaarden. Deze gebieden worden voortaan in bestemmingsplannen opgenomen als gebied met een dubbelbestemming 'Waarde – Archeologisch Waardevol Gebied (WR-AW)'.

Archeologisch Waardevol Gebied

Archeologisch Waardevol Gebied

Archeologisch waardevolle gebieden zijn gebieden waarvan de archeologische waarde al bepaald is aan de hand van eerder gedaan archeologisch onderzoek, meestal zijn dit de archeologische monumenten waar de provincie zeggenschap over heeft. Hieronder vallen ook de historische dorpskernen van Katwijk, Valkenburg en Rijnsburg. Voor bestemmingsplannen, bouw-, aanleg- en sloopvergunningen bestaat voor de archeologisch waardevolle gebieden geen vrijstellingsnorm. Indien er sprake is van voorgenomen verstoringen van de bodem is het verplicht vooraf archeologisch onderzoek uit te laten voeren. Pas na overlegging van een rapport van archeologisch onderzoek aan het bevoegd gezag, over het algemeen de gemeente, kan een vergunning worden afgegeven (verplichting op basis van Artikel 40, Monumentenwet 1988). Deze

gebieden worden voortaan in bestemmingsplannen opgenomen als gebied met een dubbelbestemming 'Waarde – Archeologisch Waardevol Gebied (WR-AW)'.

Archeologisch Verwachtingsgebied

Archeologische verwachtingsgebieden zijn gebieden waarvan nog geen bepaling van archeologische waarden bestaat. Daar is dus nog niet eerder archeologisch onderzoek verricht. Wel kan op basis van de geologische geschiedenis van deze gebieden een voorspelling worden gedaan over de mate van verwachting op aanwezige archeologische sporen. Deze verwachting is uitgedrukt in lage-, middelmatige- en hoge archeologische verwachting. In het geval van een lage archeologische verwachting kan geen archeologisch onderzoek voorafgaande aan de afgifte van een vergunning worden verplicht. Ten aanzien van de gebieden met een middelmatige- tot hoge archeologische verwachting is dit echter wel het geval (verplichting op basis van Artikel 40, Monumentenwet 1988). De methode van archeologisch onderzoek kan per gebied verschillen. Deze verschillen hangen samen met de geologische eigenschappen van het gebied en de te verwachten aard van de archeologie. De middelmatige tot hoge archeologische verwachtingen worden voortaan in bestemmingsplannen opgenomen als gebieden met een dubbelbestemming 'Waarde – Archeologisch Verwachtingsgebied met Middelhoge- tot Hoge Archeologische verwachting (WR-AV)'.

Om de burger binnen de Gemeente Katwijk niet bij elke bouwwerkzaamheid / vergunningaanvraag te belasten met kosten voor archeologisch onderzoek is besloten de door het rijk vastgestelde vrijstellingsomvang van 100 m² voor archeologische verwachtingsgebieden te hanteren. Met betrekking tot gebieden met een dubbelbestemming Middelhoge tot Hoge Archeologische Verwachting is het voor bodemversturende activiteiten met een gebiedsomvang kleiner dan 100 m² niet verplicht om een archeologisch onderzoek uit te laten voeren.

Plankaart

Op de plankaart behorende bij het Bestemmingsplan Archeologie gemeente Katwijk zijn drie eenheden aangegeven; Archeologisch Waardevolle Gebieden, Gebieden met een Middelhoge- tot Hoge Archeologische Verwachting en Beschermd Archeologische Rijksmonumenten. In de op de plankaart met 'Archeologisch Waardevol Gebied' en 'Middelhoge- of Hoge Archeologische Verwachting' aangeduide gronden zijn archeologische waarden aanwezig dan wel naar verwachting aanwezig. Deze gronden zijn bij wijze van dubbelbestemming bestemd voor bescherming en veiligstelling van archeologische waarden.

Gebieden waarvoor al vigerende bestemmingsplannen bestaan met een nader uitgewerkte archeologische inventarisatie en bescherming doormiddel van bestemmingsplanregels zijn niet op de plankaart opgenomen. Gebieden die naar aanleiding van archeologisch onderzoek zijn gewijzigd in Gebied met een Lage Archeologische Verwachting zijn eveneens niet opgenomen. De Archeologische Verwachtings- en Beleidsadvieskaart van de gemeente Katwijk (RAAP archeologische adviesbureau 2007, RAAP Rapport 1340) bevat het archeologisch bureauonderzoek op basis waarvan de mate van archeologische verwachting is gebaseerd en waarvan de plankaart de bestemmingsplan vertaling is. De Archeologische Verwachtings- en Beleidsadvieskaart en de toelichting bij de kaart zijn op 20 december 2007 door de gemeenteraad van de gemeente Katwijk als beleidsinstrument vastgesteld.

Toetsing in het kader van vergunningverlening

Voor het overgrote deel van de gemeente Katwijk geldt dat al direct onder de bouwvoor, vanaf circa 30 centimeter beneden het maaiveld, archeologie aanwezig kan zijn. Slechts in het duingebied van Katwijk bestaan enkele gebieden waar de archeologische verwachtingen voor de Vroege Middeleeuwen en vroegere perioden pas op grotere diepte gelden. In de top van de jonge duinzanden kunnen zich echter wel resten uit de latere Middeleeuwen en recenter zoals de oorlogsperiode

bevinden (bijvoorbeeld resten van de Duitse Atlantikwal). Het Bestemmingsplan Archeologie voorziet in de noodzaak tot archeologische toetsing in het geval van een geldende middelhoge tot hoge archeologische verwachting ongeacht de exacte diepte waarop deze archeologie mogelijk aanwezig is omdat het bepalen daarvan feitelijk deel uitmaakt van een eerste onderzoeksstadium, namelijk een verkennend archeologisch onderzoek.

Vergunningaanvragen verschillen in de mate van en diepte van beoogde bodemverstoringen door bouw- en/of aanlegactiviteiten, bijvoorbeeld het verschil tussen plaatfundering versus onderheien. Bij elke vergunningaanvraag wordt daarom altijd nog specifiek bekeken tot op welke diepte de betreffende activiteit bodemverstoring tot gevolg heeft en of dat gevaar voor mogelijk aanwezige archeologie met zich mee brengt. Indien blijkt dat dergelijk gevaar niet bestaat kan over worden gegaan op verlening van de vergunning zonder nadere archeologische onderzoekseisen. Indien er wel een gevaar voor mogelijk aanwezige archeologie bestaat kan de gemeente op basis van het bestemmingsplan, de Monumentenwet 1988 (Artikel 40) en Artikel 56 van de Woningwet een nader archeologisch onderzoek als voorwaarde voor verlening van de vergunning opleggen.

Een vrijstelling van de archeologische onderzoeksplicht zal ook volgen indien uit de ingediende bouwvergunningaanvraag blijkt, en aantoonbaar is, dat de bodemverstoringen die plaats zullen vinden niet dieper rijken dan bodemverstoringen die ter plekke al eerder hebben plaatsgevonden.

Indien verkennend archeologisch onderzoek uitwijst dat binnen een gebied archeologische waarden of verwachtingen afwezig of te diep gelegen blijken te zijn dan worden de regels voor dat betreffende gebied daar op aangepast in het kader van toetsing. De nuanceringen die hieruit volgen worden meegenomen binnen de herzieningen van oude en bij het opstellen van nieuwe bestemmingsplannen. Ten behoeve daarvan is in de regels een Wijzigingsbevoegdheid opgenomen.

HOOFDSTUK 2 WETTELIJK KADER

2.1 – De Wet op de Archeologische Monumentenzorg

De Monumentenwet 1988 (eigenlijk een gewijzigde Monumentenwet 1988 door de wijzigingswet Wet op de Archeologische Monumentenzorg ofwel de WAMZ) is van kracht sinds 1 september 2007 en bepaalt een landelijke plicht tot het meewegen van archeologische waarden en verwachtingen binnen bestemmingsplannen (Artikel 38a). Het Europese en landelijke beleid op de archeologische monumentenzorg is gericht op een in-situ behoud van archeologische waarden, oftewel ter plaatse in de grond. Slechts indien planaanpassing niet mogelijk blijkt mogen archeologische waarden behouden worden met behulp van een definitieve opgraving, oftewel ex-situ behoud. In het geval van een definitieve opgraving gelden strenge kwaliteitsnormen, zoals omschreven in de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA). Alvorens tot beslissingen te komen over bescherming dan wel opgraving van archeologische waarden moet een zogenaamde AMZ-cyclus (zie paragraaf 2.2) worden doorlopen. Dit is een proces bestaande uit een aantal stappen en selectiebesluiten om tot een uiteindelijke waardering en advies over een archeologische vindplaats te komen. Bij de opstelling van bestemmingsplannen moeten de archeologische waarden en verwachtingen namelijk geïnventariseerd worden en middels regels worden beschermd. Slechts bestemmingsplannen die hieraan voldoen kunnen de basis vormen voor voorwaarden aan bouw-, aanleg en eventueel sloopvergunningen. Gemeenten zijn op basis van de Monumentenwet 1988 bevoegd om voorwaarden aan deze vergunningen te verbinden (artikelen 37, 39,40 en artikel 56 van de Woningwet). Sloopvergunningregels zijn alleen van toepassing indien sprake is van een beschermd dorps- of stadsgezicht (Artikel 37). Daar is echter binnen de gemeente Katwijk geen sprake van. Desondanks zijn de regels wel opgenomen in dit paraplubestemmingsplan. Indien in de toekomst wel sprake zou zijn van een beschermd stads- dorpsgezicht binnen de gemeente Katwijk voldoen de bestemmingsplannen in ieder geval aan de gestelde voorwaarden. Indien aan een vergunning een archeologieplicht verbonden is dan is de overlegging van een archeologisch onderzoeksrapport door de aanvrager noodzakelijk. Dit wordt voorgeschreven door de regels archeologie die in het bestemmingsplan zijn opgenomen en daarom gelden als voorwaarden aan de verstrekking van de bouw- of aanlegvergunning.

Naast bouw- en aanlegvergunningen zijn in het kader van de Monumentenwet 1988 ook ontheffingen (artikel 3.6 1^e lid onder c, artikel 3.22 en artikel 3.23 Wro) en projectbesluiten (artikel 1.1 1^e lid onder f Wro) in het kader van de Wro archeologieplichtig (Artikel 41 Monumentenwet 1988). Indien archeologische onderzoek uitwijst dat geen archeologische waarden te verwachten zijn en een vergunning is verleend blijft volgens de Monumentenwet 1988 alsnog een meldingsplicht (Artikel 53, 54, 60) voor archeologische toevalsvondsten van kracht aan de hand waarvan het Rijk of Burgemeester en Wethouders tot nader archeologisch onderzoek kunnen verplichten. Met betrekking tot de kosten van archeologisch onderzoek geldt 'de verstoorder betaalt', het is de initiatiefnemer voor de bodemverstoringen die verantwoordelijk is voor de kosten van het onderzoek (vastlegging in Artikel 6 van het Europese verdrag van Malta).

2.2 – De AMZ-cyclus

In Nederland worden archeologische belangen door middel van de Archeologische Monumentenzorg cyclus gewaarborgd. Deze cyclus behelst een aantal te doorlopen onderzoeksfasen om tot een uiteindelijke waardering en beslissing omtrent de behoudenswaardigheid van archeologische monumenten te komen.

Een archeologische waardering van een plangebied start met een Inventariserend archeologisch bureauonderzoek. Tijdens een bureauonderzoek worden de archeologische waarden en verwachtingen bepaald aan de hand van reeds beschikbare informatie, zoals de landelijke database voor archeologische waarnemingen Archis, archeologische verwachtingskaarten, geologische kaarten en historische bronnen. Een bureauonderzoek geeft een beeld van de mate van bekendheid van archeologische verwachtingen. Indien voldoende informatie voorhanden is kan een bureauonderzoek al voldoende inventariserend zijn. Indien de beschikbare informatie niet voldoende is moet de informatie met behulp van Inventariserend veldonderzoek verder worden aangevuld. Dit onderzoek toetst de te verwachte geologie binnen het plangebied en de daarop gebaseerde verwachting op archeologie. Er zijn drie stadia van Inventariserend veldonderzoek te onderscheiden. De Verkennende fase van veldonderzoek is er op gericht om aanvullende gegevens te leveren voor een gedetailleerder beeld van archeologische verwachtingen. Tijdens de verkenning worden de geologie en de landschapszones nader in kaart gebracht op basis waarvan in het verleden bewoonbare plekken kunnen worden getraceerd. Deze verkennende fase is een voorbereiding op de Karterende fase. Tijdens de Karterende fase worden nog niet bekende archeologische vindplaatsen in kaart gebracht. De landschappelijk zones die in het verleden voor bewoning geschikt waren worden bekeken op de aanwezigheid van archeologische indicatoren. Meestal is dit een combinatie van boringen en oppervlaktekartering (verzamelen van vondsten op het maaiveld). Na dit stadium is er sprake van een archeologische waarden- verwachtingenkaart.

Om tot een beoordeling omtrent de mate van behoudenswaardigheid van de vindplaatsen op deze kaart te komen is een Waarderend archeologisch onderzoek nodig. Op basis van de resultaten uit de Karterende fase wordt een selectie gemaakt van te waarden archeologische vindplaatsen, een (selectie)besluit dat slechts door een bevoegd gezag mag worden genomen. De waardering van vindplaatsen gebeurt doorgaans door middel van het aanleggen van proefsleuven. Voorafgaande aan het waarderend proefsleuvenonderzoek dient eerst een Programma van Eisen (PvE) door het bevoegd gezag goedgekeurd te worden. Na de waarderende fase is pas duidelijk hoeveel en welke archeologische vindplaatsen er binnen een plangebied behoudenswaardig zijn. Daarop volgt nog een laatste selectiebesluit, namelijk de wijze waarop de vindplaatsen worden behouden. Het landelijke beleid en het Verdrag van Malta streven naar een behoud in-situ, in de grond. Er wordt daarom altijd bekeken of het mogelijk is middels aangepaste funderingsmethoden diep gelegen archeologische waarden onaangetast te laten en te behouden. Het onderheien van bouwwerken geldt net als graafwerkzaamheden als een bedreiging voor mogelijk aanwezige archeologisch waarden. Indien in-situ behoud echt niet mogelijk blijkt is er de mogelijkheid tot een behoud ex-situ, oftewel het opgraven van de vindplaats. Indien gekozen wordt voor een opgraving moet opnieuw een opstelling en goedkeuring van een PvE vooraf gaan.

HOOFDSTUK 3 ECONOMISCHE UITVOERBAARHEID

3.1 – Kosten archeologisch onderzoek

Met betrekking tot de kosten van archeologisch onderzoek bij planontwikkeling geldt 'de verstoorder betaalt', het is de initiatiefnemer voor de bodemverstoringen die verantwoordelijk is voor de kosten van het onderzoek (vastlegging in Artikel 6 van het Europese verdrag van Malta). Veelal zijn dit particulieren/marktpartijen. Indien de gemeente zelf initiatiefnemer voor de planontwikkeling is komen de noodzakelijke archeologische onderzoekskosten ten laste van de grondexploitaties. In het geval van onverwacht noodzakelijk archeologisch onderzoek zal een beroep worden gedaan op de algemene reserve of de post onvoorzien van de gemeente Katwijk, zoals besloten bij vaststelling van de Beleidsnota Archeologie door de gemeenteraad van Katwijk op 20 december 2007.

3.2 – Planschade

Door het opnemen van dubbelbestemmingen archeologische waarde ter bescherming van archeologische waarden bestaat er een risico op planschadeclaims op basis van ex artikel 6.1 Wro ('tegemoetkoming in schade'). Planschade kan bijvoorbeeld optreden bij het opleggen van een aanlegvergunningplicht voor al bestaande economische activiteiten op percelen waarop een dubbelbestemming archeologie komt te liggen. Hoewel er landelijk nog geen voorbeelden van planschadeclaims in verband met archeologisch dubbelstemmingen voorhanden zijn moet hier voor de toekomst toch rekening mee worden gehouden. Aangezien planschade voornamelijk op zal treden in de agrarische sector is het risico hierop voor de gemeente Katwijk zeer beperkt, gezien de beperkte hoeveelheid gemeentelijk grondgebied met agrarische bestemming. Vooralsnog is er geen noodzaak voor de reservering van een specifieke post 'planschade archeologie'.

HOOFDSTUK 4 INSPRAAK EN OVERLEG

4.1 – Vooroverleg en inspraak

In het kader van vooroverleg, artikel 3.1.1. Besluit op de ruimtelijke ordening, is het Bestemmingsplan Archeologie toegezonden aan een aantal relevante instanties.

De volgende instanties hebben in het kader van het vooroverleg gereageerd op het plan:

- Gemeente Oegstgeest
- Gemeente Teylingen
- Gemeente Noordwijk
- Provincie Zuid-Holland, Afdeling Ruimte en Wonen, Directie Ruimte en Mobiliteit
- Provincie Zuid-Holland, Afdeling Samenleving, Directie Maatschappij en Samenleving
- Vereniging Oud Valkenburg
- Stichting Katwijks Museum
- Tennet TSO B.V.
- Gasunie
- Land- en Tuinbouw Organisatie Noord
- Hoogheemraadschap van Rijnland
- Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (Inspectie regio Zuid-West)

De Gemeente Oegstgeest, Gemeente Teylingen, Gemeente Noordwijk, Provincie Zuid-Holland (twee afdelingen), Vereniging Oud Valkenburg, Stichting Katwijks Museum, Tennet TSO B.V., de Gasunie en het Hoogheemraadschap van Rijnland hebben aangegeven geen aan- en/of opmerkingen op het Bestemmingsplan Archeologie te hebben.

Land- en Tuinbouw Organisatie Noord

Opmerking: Belangen en diepte

Het is voor zowel de gemeente als voor de grondeigenaar van belang te weten welke belangen er exact in een gebied spelen. De gemeente zou bijvoorbeeld zelf kunnen inventariseren welke en op welke diepte mogelijke archeologische vondsten aan te treffen zijn. Hierdoor kan meer nuance in de voorschriften worden ingevoerd.

Reactie gemeente

Voor het overgrote deel van de gemeente Katwijk geldt dat al direct onder de bouwvoor, vanaf 30 centimeter beneden het maaiveld, archeologie aanwezig kan zijn. Slechts in het duingebied van Katwijk bestaan enkele gebieden waar de archeologische verwachtingen voor de Vroege Middeleeuwen en vroegere perioden pas op grotere diepte gelden. In de top van de duinzanden kunnen zich echter wel resten uit de latere Middeleeuwen en de oorlogsperiode bevinden (Atlantikwal). Het Bestemmingsplan Archeologie voorziet in de noodzaak tot archeologische toetsing in het geval van een geldende middelhoge tot hoge archeologische verwachting ongeacht de exacte diepte waarop deze archeologie mogelijk aanwezig is omdat het bepalen daarvan feitelijk deel uitmaakt van een eerste onderzoeksstadium, namelijk een verkennend archeologisch onderzoek. Vergunningaanvragen verschillen in de mate van en diepte van beoogde bodemverstoringen door bouw- en/of aanlegactiviteiten, bijvoorbeeld het verschil tussen plaatfundering versus onderheien. Bij

elke vergunningaanvraag wordt daarom altijd nog specifiek bekeken tot op welke diepte de betreffende activiteit bodemverstoringen tot gevolg heeft en of dat gevaar voor mogelijk aanwezige archeologie met zich mee brengt. Indien blijkt dat dergelijk gevaar niet bestaat kan over worden gegaan op verlening van de vergunning zonder nadere archeologische onderzoekseisen. Indien er wel een gevaar voor mogelijk aanwezige archeologie bestaat kan de gemeente op basis van het bestemmingsplan, de Monumentenwet 1988 en Artikel 56 van de Woningwet een nader archeologisch onderzoek als voorwaarde voor verlening van de vergunning opleggen.

Indien verkennend archeologisch onderzoek uitwijst dat binnen een gebied archeologische waarden of verwachtingen afwezig of te diep gelegen blijken te zijn dan worden de regels voor dat betreffende gebied daar op aangepast in het kader van toetsing. De nuanceringen die hieruit volgen worden meegenomen binnen de herzieningen van oude en bij het opstellen van nieuwe bestemmingsplannen. Ten behoeve daarvan is in de regels een Wijzigingsbevoegdheid opgenomen.

Deze toelichting wordt tevens opgenomen in de Toelichting behorende bij het Bestemmingsplan Archeologie gemeente Katwijk, Hoofdstuk 1.2.

Opmerking: Kosten

De voorschriften zouden moeten worden aangepast zodat de kosten niet eenzijdig bij de ondernemer worden neergelegd, aangezien de voorschriften aanleiding kunnen geven tot peperdure onderzoeken. Het kan niet de bedoeling zijn dat het veiligstellen van het Verdrag van Malta ten koste gaat van de activiteiten van de toevallige eigenaar. Opname van deze regeling in het bestemmingsplan lijkt ons prematuur. In de afweging van de belangen worden de risico's onevenredig zwaar neergelegd bij de toevallige grondeigenaren.

Reactie gemeente

In Artikel 6 van het Verdrag van Malta is opgenomen dat bij de bodemverstorende activiteiten 'de verstoorder betaald' en als de verstoorder wordt gezien 'diegene die profijt heeft van de bodemverstorende activiteit'. Hoge kosten voor archeologisch onderzoek kunnen vermeden worden met behulp van planaanpassing waardoor verstoring of vernietiging van aanwezige waardevolle archeologie wordt voorkomen. Dit is dan ook het uitgangspunt van het Verdrag van Malta omdat zo de kans op een keuze voor behoud van waardevolle archeologie in de grond groter wordt gemaakt. Indien een initiatiefnemer wel kiest voor verstoring of vernietiging van waardevolle archeologie dan is daar een belang bij, de initiatiefnemer zal dan profijt hebben van het feit dat aanwezige archeologie geen belemmering meer is.

Dure archeologische onderzoeken als onderdeel van een vergunningprocedure zullen slechts plaatsvinden in het geval van aanwezige waardevolle archeologie en indien er wordt gekozen voor bodemverstorende activiteiten zonder planaanpassing. In het geval van excessieve onevenredige opgravingskosten is er nog een mogelijkheid om bij de bevoegde lokale overheid en het rijk een aanvraag te doen voor een bijdrage in de excessieve opgravingskosten. Landelijk wordt er binnen de overheden ook onderzoek gedaan naar de mogelijkheid van het opzetten van archeologiefondsen voor tegemoetkomingen in excessieve onderzoekskosten, de gemeente Katwijk zal deze mogelijkheden nog in 2009 gaan verkennen.

Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (Inspectie regio Zuid-West)

Opmerking: Rijksmonumenten

Op gronden die van rijkswege beschermd zijn op grond van de Monumentenwet 1988 en waarvoor het verboden is om werkzaamheden uit te voeren zonder of in afwijking van een schriftelijke vergunning (Monumentenvergunning) van de RACM kunnen niet nogmaals vergelijkbare bouw- en aanlegregels gelden. Er zouden dan namelijk twee vergunningen aangevraagd moeten worden (rijk en gemeente) die als doel hebben dezelfde waarden te beschermen. Dit is niet toegestaan binnen het bestuursrecht. Het aanduiden van het terrein op de plankaart als "archeologisch monument" zonder koppeling met de bouw- en aanlegregels is echter wel wenselijk.

Reactie gemeente

Artikel 4. 'Beschermd Archeologisch Rijksmonument' zullen we verwijderen uit de bestemmingsplanregels maar de terreinen blijven wel als zodanig op de plankaart staan. De melding van de vergunningplicht voor archeologische rijksmonumenten in Hoofdstuk 1.2. van de toelichting wordt onderstreept voor de duidelijkheid.

Opmerking: Nummering artikelen

Het valt op dat de artikelen zijn doorgenummerd (art 2 eindigt bij lid 7, art 3 loopt van lid 8 t/m 14 en art 4 begint bij lid 15, etc.).

Reactie gemeente

De nummering wordt aangepast, er wordt alleen doorgenummerd binnen een artikel.

4.2 – Communicatie met maatschappelijke organisaties en burgers

De lokale maatschappelijk belangenorganisaties Vereniging Oud Valkenburg, Stichting Katwijks Museum en het Genootschap Oud Rijnsburg is in het kader van vooroverleg, artikel 3.1.1. Besluit op de ruimtelijke ordening het voorontwerp paraplubestemmingsplan archeologie toegezonden. Geen van deze organisaties heeft aangegeven aan- of opmerkingen op het plan te hebben.

De lokale/regionale belangenorganisatie voor de amateur-archeologie, de Archeologische Werkgemeenschap Nederland – afdeling Rijnstreek, is gedurende het ontwerptraject van het paraplubestemmingsplan archeologie nauw betrokken geweest. De voortgang en inhoud van het plan werden gedurende een structureel tweemaandelijks overleg geagendeerd en besproken zodat alle aan- en/of opmerkingen in het plan zijn verwerkt.

In het kader van de ontwikkeling en implementatie van het gemeentelijk archeologiebeleid is op de gemeentelijke website informatie over verplichtingen en nieuwe vergunningprocedures geplaatst. Voor de lokale ondernemers is in 'Maandbericht' het maandblad van de Katwijkse Ondernemers Vereniging een artikel geplaatst over de gevolgen van het archeologiebeleid op vergunning en bestemmingsplan niveau. Voor reacties en vragen op het archeologiebeleid en de gevolgen kan men sindsdien rechtstreeks terecht bij de gemeentelijk archeoloog en via een speciaal email-adres, archeologie@katwijk.nl.

Het ontwerp (paraplu)bestemmingsplan archeologie gemeente Katwijk is op 14 april 2009 door het College van Burgemeester en Wethouders vrijgegeven voor de tervisielegging ex artikel 3.9 Wro. Het is geplubliceerd in de Staatscourant en in de Katwijkse Post. Tijdens de daaropvolgende inzage termijn van 6 weken zijn geen zienswijzen ingediend.